

Eenige opmerkingen mogen hier nog volgen over de leefwijze van dezen varaan. Zooals vermeld is het een dag- en geen nachtdier. Het beweegt zich in open terrein; groot bosch is in de streek, waar het dier voorkomt nergens te vinden en het verhaal, dat het zich ook in boomen zou ophouden, houd ik voor onjuist. Het voedt zich uitsluitend met vleesch en dierlijken afval en zoekt zijn prooi dan ook onder alle dieren, die het bemachtigen kan; herten en wilde varkens schijnen voor hem een gemakkelijk bereikbare prooi te zijn, doch ook grootere dieren, zooals paarden worden door hem aangevallen.

Op het eiland Rintja houden deze dieren zich speciaal op in de streek waar de wilde paarden van den Sultan van Bima grazen en talrijk zijn hier de heren der verspreid liggende geraamten van paarden. Betwijfeld mag worden of zij in staat zijn een volwassen paard te bemachtigen, doch onder dit vee is veel ziekte, geplaagd als zij worden door de luisvlieg en in den drogen tijd ook door voedselgebrek, waardoor zij uitgeput raken en minder vlug weg kunnen komen en dan zeer zeker door den varaan vervolgd worden. Mogelijk is ook dat de paarden vanzelf omkomen en dan blijft er van het kadaver ook niets over dan de grootere botten. De beste manier om de varanen uit hun schuilplaatsen te lokken is gebruik te maken van een stuk aas en hoe meer lucht daaraan is hoe beter. Wanneer de Badjo's bezig zijn visch te drogen en te bereiden op een plaats aan de kust, hetgeen altijd een behoorlijken stank verspreidt, kan men zeker zijn dat de varanen niet ver af zijn. De ingewanden van een geschoten varken had ik in de omgeving van het jachtbivak laten weg werpen en eenige uren later zagen wij reeds een varaan zich er aan te goed doen, die op onze nadering echter ijlings verdween, zonder dat wij hem terug konden vinden.

In 1915 is door het Zelfbestuur van Bima eene regeling getroffen tot bescherming van dezen reuzenhagedis op verzoek van de N. I. Vereeniging tot Natuurbescherming. Deze regeling is echter niet als afdoende te beschouwen, daar zij uitsluitend toepasselijk is op zelfbestuurs-onderhoorigen en door de Inlanders zelf geen jacht op deze dieren wordt gemaakt; gevaar voor uitroeiing bestaat er dan ook thans niet, doch wanneer er al een exemplaar wordt geschoten geschiedt dit alleen door Europeanen of andere personen, op wie de verbodsbepaling niet ten uitvoer gelegd kan worden. Mocht mettertijd voor de buitengewesten nog een jachtordonnantie tot stand komen dan zou de bescherming van deze dieren daarin het best een regeling kunnen vinden. Voor uitroeiing van dit merkwaardige dier moet zeker gewaakt worden, al richt het onder het wild veel schade aan.

O. HORST.

OVER HET VOORKOMEN VAN HOMONOIA RIPARIA LOUR. IN DELI.

In den 13den jaargang van dit tijdschrift schreef Dr. BEUMÉE een artikel over een tropische „wilg”, *Homonoia riparia* LOUR. Deze struikachtige plant is aan zeer typische groeivoorwaarden gebonden; men moet ze zoeken „daar, waar niet beschaduwde riviertjes met rolsteenbed, voldoende kracht bezitten om het aan- en dichtslibben te voorkomen, ook bij lagen waterstand” (BEUMÉE, loc cit. p. 46). In Ned. Indië werd *Homonoia riparia* gevonden op Java, in de Lampoengsche Districten, op Sumatra's Westkust, op Soemba en in Zuid Selebes. Op Malakka komt ze eveneens op verschillende plaatsen voor (RIDLEY, Flora of the Malay Peninsula, Vol. III, 1924, p. 309-310). Uit een afbeelding in het tijdschrift van het

Kon. Ned. Aardr. Genootschap heeft BEUMÉE dan verder afgeleid, dat de bewuste plant ook in Noord-Sumatra, waaruit ze tot dusver nog niet bekend was, moet voorkomen en wel bij Tampoer in Atjeh, even benoorden de grens van het gewest Sumatra's Oostkust. Deze veronderstelling wint zeer aan waarschijnlijkheid door de vondst van *Homonoia riparia* in een rivierbedding op de onderneming Bekalla (Afdeeling Deli).

Mij waren bij een bezoek aan bovengenoemde onderneming in het steenige bed van een kali, zijtakje van de Lau Běntar, waarlangs onze weg toen liep, enkele struiken opgevallen, die me door hun habitus sterk aan oleanders deden denken, meer nog dan aan wilgen.

Fig. 1. *Homonoia riparia* in het steenige bed van een zijtak der Lau Běntar. Sumatra's Oostkust.

Dat beeld liet me niet los en daarom ben ik er op een Zondagmorgen heen getogen om het fotografisch vast te leggen (fig. 1). Gelukkig bloeiden de struiken en zoo was het een klein kunstje om uit te maken, dat we met een Euphorbiacee te doen hadden. Dat eenmaal vastgesteld, schoot me het artikel van onzen redacteur te binnen over de indische „wilg” en ja, alles klopte precies. Het karakter van *Homonoia riparia* — het zonnige kalibed vol groote keien — komt op de foto goed uit. En dat die kali in den regentijd flink kan bandjirren wist een assistent van Bekalla me uit eigen ervaring mede te delen. Geen wonder derhalve, dat een dergelijke plant zich met haar lange wortels stevig tusschen de rolsteen moet verankeren om aan het bandjirrend geweld weerstand te kunnen bieden. Bij mijn Zondagsch bezoek deed het kalitje zich echter voor als een zacht murmelend beekje met helder water.

Tusschen de voegen en de holten der rolsteen, opgevuld met een zanderige slib-massa, had overal een aardig grasje, dat aan overeenkomstige levensvoorwaarden gebonden is als *Homonoia riparia*, wortel geschooten, n.l. *Pogonatherum paniceum* HACK. (fig 2). Bovendien vond ik er vrij algemeen een kleine Cyperacee, *Kyllinga brevifolia* ROTTB. Van deze beide laatstgenoemde planten kan men afbeeldingen vinden in het Theonkruiden-boek van BACKER en VAN SLOOTEN.

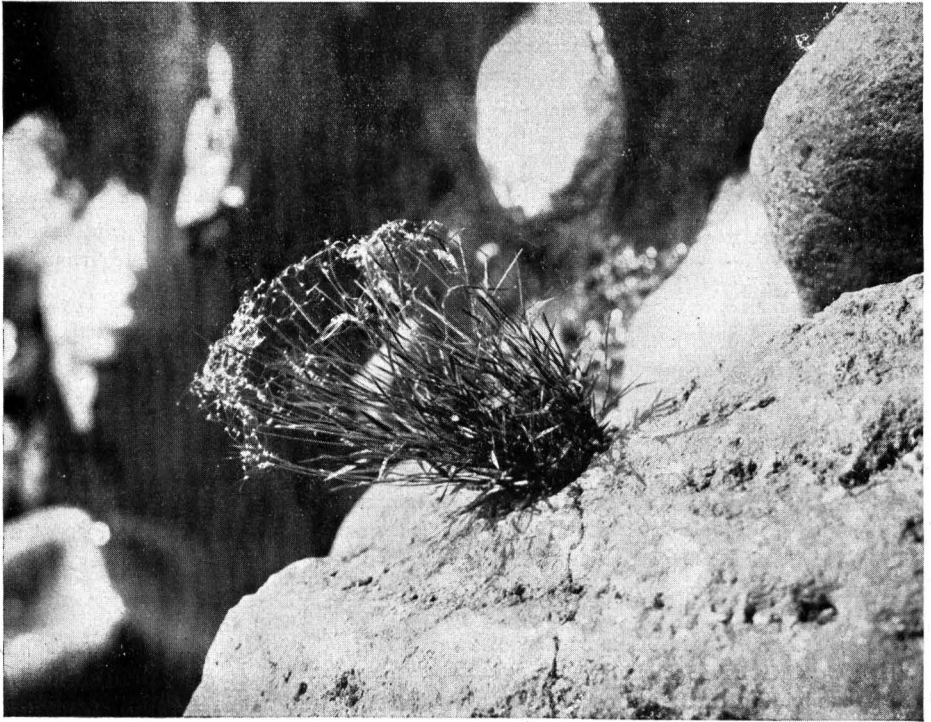

Fig. 2. *Pogonatherum paniceum* in steenig kalibed, met half losgelaten rijpe vruchtjes.

Met echte wilgen, soorten van het geslacht *Salix*, heeft *Homonoia riparia* natuurlijk niets uit te staan. Over onze echte indische wilg, *Salix tetrasperma* ROXB., zal Dr. JOCHEMS bij gelegenheid weleens wat in dit tijdschrift willen vertellen, denk ik.
Medan, Maart 1926.

v. d. MEER MOHR.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Homonoia. — Naar aanleiding van het artikeltje van den Heer VAN DER MEER MOHR in dit nummer wil ik ook nog enkele aanvullende opmerkingen maken omtrent de verspreiding van deze „wilg”. De meeste vindplaatsen werden reeds opgegeven (zie jaarg. XIII: 46 en jaarg. XIV: 160). Van Java ontving ik na het schrijven van het eerste artikel nog een exemplaar van den Heer DOCTERS VAN LEEUWEN in 1909 bij Grondol in het Semarangsche op ongeveer 100 M. zeehoogte gevonden aan den oever van een snelstroomende, dikwijls woest bandjirrende rivier, tusschen steenen. De Heer BAKHUIZEN VANDEN BRINK deelde mij voorts nog mede, dat de plant ook in den Preanger ten zuiden van Tjibeber in het Tjisokan-dal (750 m.b.z.) binnen het bereik van de bandjirs voorkomt. Van Sumatra's Oostkust kreeg ik ook al bewijsmateriaal te zien, en wel een exemplaar verzameld door den Heer J. A. LÖRZING, van wien zeer omvangrijke verzamelingen van Java en van Sumatra's Oostkust in het Herbarium te Buitenzorg liggen. Op het etiket stond vermeld, dat hij de plant in April 1923 op $\pm$ 80 M. boven zee in de Boven Bila-vlakte vond, aan de Aek boero, en wel op zandige en steenachtige plekken in en aan de rivier, welke bij hooger waterstand steeds overstroomd werden.

In den dertienden jaargang sprak ik het vermoeden uit, dat de plant op Bornéo ook wel zou voorkomen. Maar ook de nieuwe expeditie, waarop zeker wel geschikte standplaatsen van onze *Homonoia* bezocht werden, brachten geen exemplaar ervan mee. In verband met de verspreiding van andere planten,